

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, főtér 32. sz. a.
Ide intézendő a lap szellemi ré-
vét érdeklő minden közlemény
és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fo-
gadtnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24.
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadó-hivatalt illető előfizetési
pénz-, hirdetés-, nyiltter- és
felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasabos petütor tér-
fogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után . . . . . 30 kr.

Nyiltter:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — A előfizetések legezészerűben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

A megye sérelme.

És bevégeztetett! Bevégeztetett a nemzet legelső törvényhozói előtt, akiknek adatott jog törvényeket alkotni és megsemmisíteni, akiknek nem szabad, hogy elfogulva legyenek; kiknek száját az igazság kimondásánál nem szabad elnémitani egyéni érdekeknek, személyes rokonszenveknek, nem még a pártfegyelem vaskezének sem; akik miniszterek tettei felett határoznak, mint bíró a bűnösök felett. És ezek a törvényhozók általános többsége úgy találta, hogy Gömör megye sérelme még nem sérelem, a miniszter eljárása nem törvényellenes, mikor a törvény világos paragrafusai ellenére oly cselekvényeket enged meg magának, melyekkel kompromittálja egy egész megye értelmiségét. Hasztalan volt Szilágyi és Szederkényi érvelése, Csider Károly és gömöri Szontagh módosítványa; a képviselőház elégtételt nem adott a megyének még annyiban sem, hogy kimondta volna, hogy sérelmes a megyének a minisztérium eljárása.

És úgy nagyon eltörpül sőt nevetésesnek is volna mondható az a mély elkeseredés, mely az őszi megyei közgyűlést oly zajossá tette; melyen a bizottság tíz tagja leköszönt és egy akarattal lett kimondva a határozat, az országgyűléshez intézendő feliratot illetőleg.

Eltörpülne s tán neveltségessé is

T Á R C Z A.**Jól tudom magamról. *)**

Az az előnye van a vers-dictionak
Hogy ennek kis hibát még csak fel se rónak.
A próza csak úgy jó, ha okosat mondott;
De versben mondhatni böleset és bolondot.
A ki hát versben szól: elmondhatjuk arról
— Marakodni akar — jól tudom magamról.

Szerelm vermébe vágy a legény esni,
Elindul magának szeretőt keresni.
A lányunk szépséget, jószágát dicséri;
Szemét, száját, orrát — szóval — a hol éri.
Mind esupa hazugság, meglátszik a hangról,
De csak így nyeri meg, — jól tudom magamról.

Szép a lány, tetszik is, megvan minden bája,
A sóvár pillantást erősen kiállja.
Rajong is a legény, lelke csak úgy fázik, —
De hát nem veszi el, mert vagyon hiányzik.
Csak a gazdag lánnyal beszél házasságról,
Még ha tán nem szép is, — jól tudom magamról.

A midőn egy leányt feleségül kérünk,
Neki eget, földet, szerelmet igérünk, —
Elmondjuk, hogy velünk jó lesz dolga néki;
A boldog jólétnek se hossza, se végi,
S mikor eskü után eljöttünk a paptól,
Nem tartunk meg semmit, — jól tudom magamról.

Takaros, házias, hü a feleséged; —
Szeret is, igyekszik boldogítani téged, —

*) Felolvastattam a f. hó 10-én tartott közgyűlésen.

válnék akkor, ha itt csupán a megye speciális érdekeiről volna szó, s nem lenne meggyőződve minden ember arról, hogy Gömör megyét alkotmányos jogérzete vezette a felirat elhatározásánál; s mi is meg vagyunk győződve, hogy ha ez ügyben megkérdéznék Magyarországot mind a latvanót vármegyéjét, bizonyára egy sem volna oly loyális mint az országgyűlés, sőt teljesen méltányolná sérelmünket. Mert ma nekem, holnap neked, s holnapután mindenkinek, mindenütt. A miniszter ezek után bátor kézzel nyulhat a megyék önkormányzati jogaihoz, nyirbálhat folyton abból a megtépett lepelből, melyet megyei municipiumoknak nevezünk, a melyek hajdan az alkotmány védbástyái valának, ma pedig játékszerrei a miniszterek önkénykedésének. És ti férfiak, akik elég függetlenek voltatok arra, hogy bátran felszólaljatok e sérelem ellen, tanuljátok meg, hogy már manap nem az az igazi hazafiaság, cédelmezni a jogot, követelni a törvény-megtartását, hanem elfojtva jogérzetet, függetlenséget, alázatosan meghajtott fővel fogadni azt, amit nyakatokra küld a nemzet burocráciája, a magyar alkotmányosság tizenegyedik esztendejében Gömör megye négy képviselője valószínűleg így gondolkodott, mert tán — jelen sem volt a kérvény tárgyalásán.

Mindenben szót fogad, mint jó felemásod,
Nem lehet ellene semmi kifogásod,
Mégis, — ha teheted — ellilansz otthonról,
S másé után bomlasz, — jól tudom magamról.

Ha egy lánnyal adtak vagyont is szépecskén,
Mindjárt örömebb kapunk a menyecsken; —
Mentől több a vagyon, annál hőbb érzésünk,
De egyuttal bőven költeni se késünk. —
S ha kiadtunk mindent a hozott vagyonból:
Kiadunk a nőn is, — jól tudom magamról.

És a ki nem kapott vagyont a leánnyal, —
S ez nem egygyel történt, hanem akár hány-
nyal, —

Pedig a leányzót nőül azért vette,
Mert remélt, sőt látott sok kincset megette.
Várunk; ha nem adnak a várt jutalomból:
Elhagyjuk az asszonyt, — jól tudom magamról.

Barátodat igaz, jó barátnak vallod;
Mondod is azt neki; — tőle viszont halod.
Hogy bebizonyítsad a jó indulatod:
A feleségét is meg-meg látogatom.
Szép a felesége, hozzád nyájasan szól,
Azért vagy te barát, — jól tudom magamról.

Ha egy asszonyságnak van eladó-lánya,
S a mama, — min szokta, — az utadat állja:
Hizelepsz anyjunkt mindenféle bókkal,
Igyekszel megnyerni gyakori kézesókkal.
Azért nem sajnálsz a szót a mamától:
Hogy lányát od'adja, — jól tudom magamról.

Erre tán azt mondják kicsinyek és nagyok,
Hogy tán a mamákkal én haragba vagyok, —
Nagy szájkák ők nekem, — és annyit mondhatok.

Párbaj-Becsületbiróság.

II. *)

Az elmondottakból önkényt következtethető, hogy a gyilkoló fegyverekkel vivott párbaj, mint a becsületbeli sérelemért követelt elégtételadás eszköze, czélszerűtlen, felesleges és erkölestelen.

Czélszerűtlen, mert a mellett, hogy a megtörtént sérelemért soha sem nyújt olyan elégtételt, mely a sértés minőségével helyes arányban lenne, legtöbb esetben oly áldozatot követel, melyet a párbaj okától távol állók, — tehát a sértésben egészen ártatlanok — kénytelenek viselni; — felesleges, mert egészséges államban a törvények elég szabatosak és szigorúak, a bírák eléggé igazságszeretők arra, miszerint bármely igaztalan támadás sikeresen visszautasítható, bármi komoly sértésért megfelelő elégtétel „szerezhető legyen anélkül, hogy a sértő, avagy sértett élete s ezzel családok nyugalma egyik vagy másik ügyesebb, erősebb kéz által forgatott kard hegyére —, szerencsésében kezelt pisztoly-cső végére függesztessék; — erkölestelen, mert benne nemesak az önbíráskodó erőszak jut kifejezésre, de sőt — egyenesen az egyéni szabadságot, életbiztonságot támadván meg, — czélja oly bűnös cselekmény keresztülvitele, mely ellen jogérzetünknek tiltakoznia kell.

Nem hisszük, hogy e meggyőződésünk elszigetelve állana.

És mégis . . . a párbaj-düh ma szabadabban támadja meg áldozatait, kö-

*) A ezikkorsorozat lapunk 5. számában közölt részében egy jelentékeny sajtóhiba csuszott be; nevezetesen a 4-ik bekezdés, „Mi határozottan” stb egészen kihagyandó; — amire t. ez olvasó közönségünket figyelmeztetni kötelességünknek tartjuk.

Hogy lányt csak kapnék én, — de anyóst
nem kapok.

Hiába próbáltam jobbról, avagy balról, —
Sajnos, hogy ilyet is kell tudnom magamról.

Hubay Miklós.

A Terray-jubileum Losonezon.

(1881. február 6-án.)

A múlt vasárnap délelőtt, szép számú s díszes közönség gyűlt egybe az állami tanító képző intézet zenetermében, hogy tanuja lehessen az ünnepelt férfi tanári pályájának majdnem negyvenedik évfordulati napján, a Losonezon élő volt tanítványai s még inkább a mostani képezdészek által rendezett ünnepélynek.

A különben elég nagy terem, ez alkalomra czélszerűen volt rendezve és díszítve. Keleti részén, a képezdei ifjuság félkörben állott s vele szemközt, a nyugati oldalon lévő padokban a férfiak, — jobbról pedig a nőkönzéség foglalt helyet. Ennek átellenében, közvetlen a fal mellett volt egy emelvény, s azon egy íróasztal és karszék a jubilans számára fentartva. E felett, zöld fenyő galyaktól övedezett koszoruban az uralkodó pár olajba festett s nagy aranykeretű arcképei díszítették a falat s magát az intézet igazgatóját, egy másod éves képezdei növendék által igen sikerülten rajzolt arckép alább tüntette fel.

Pont 11 órakor, a mint a képezdei igazgatótanács tagjai s kis idő múlva a helyben állomásozó cs. kir. katonaság tisztí karának képvisellete az élén Pókai J. alezredes ural, megjelentek a képezdei ifjuság énekkara: „oh

nyebben kimentetik törvény és nyilvánosság előtt, — enyhébben büntetetik, mint valaha.

Honnan a jogok és köteleességek ez összezavart fogalma a párbaj tényére vonatkozólag? Hiszen törvényeink jók! és bíránk? általában véve tiszteletet érdemelnek.

Köztünk van a hiba! A társadalom van megvesztegetve; engedjük magunkat a nagy hangu, békében harezias szellemet majmoló, hadban gyáva, de mindig piperkőcz álokoskodók által félrevezettetni annyira, hogy a párbajvivókat a helyett, hogy nyiltan a büntető bíróság figyelmébe ajánlanók — elismeréssel jutalmazzuk. — Itt van a baj forrása!

És épen e körülmény ad a párbaj — szenvedélynek közveszélyességű jellegét; — ez igazolja szükségét annak, hogy a társadalom maga törekedjék a törvények czélszerűségét érvényesíteni.

Kétségen kívül igaz, miszerint a társadalomnak bírnia kell azon hatalommal, hogy az egyeseket bírói széke elé idézze, elítélje, avagy felmentse; — de másfelől az is igaz, miszerint a társadalom, mint erkölesi egyesület, hivatása nem az, hogy egyedeiben az emberi méltóságot megsejfoltatni, — az emberi élet végezőjét kigunyoltatni engedje, — hanem az, hogy kebelében az erkölesök tisztaságát megörizve, tagjait a tökéletesedés útjára vezettesse és azon megtartsa.

Mi tehát — addig, míg törvényeink ez irányban sikertelenek maradnak — minden párbaj-ügyet a társadalom, a közönség bírálata alá kívánunk helyezni; a társadalmat, a közönséget

atyánk és vezérünk, szállj le hozzánk“ kezdetű fohászt szabatosan és jól énekelte el.

Azután a képezdei igazgatótanács elnöke, Farkas Károly tartott beszédet, melyben röviden, de oly vonzón s ékesen esetelette a családifő és tagjai, a szeretett tanár és tanítványainak ez ünnepélyes alkalommal érzületeiket, hogy a hallgató önkénytelenül sirt volna a felett való örömeben, hogy azt, a mi az egykori tanár iránt hála, szeretet, és ragaszkodással töltötte el, mit mélyen érzett, de kifejezni nem bírt, nem tudott — oly remekül lett visszhangoztatva általa. De a mikor odaig jutott, és elmondta, hogy az ünnepelt férfi nagy beteg, és nem fog köztünk megjelenni, s hogy a neki szánt emléktárgyakat egy-egy küldöttség a lakásán adja át — ekkor már nem egy tanítvány szemében csillogtak a könnyek.

E megnyíló beszéd után a képezdei növendékek: „az Urnak napja ez“ alkalmi éneket kezdték el s annak elénekése alatt a volt tanítványok részéről, Kunszt János bizotts. elnök vezetése mellett Draskóczy Ede, városi főjegyző; Margócsy József ev. lelkész. Lehotkay Lajos, kir. albiró s Okolicsányi Mihály szolgabíró mentek a jubilált lakására. Egy támlás karszékben ülve fogadta, s a bizottsági elnök rövid, de szívből fakadt üdvözlétre oly szép, oly megható választ adott, hogy elfogulatlanul mondhatom, miszerint, esakis fájlatni lehet, hogy a nagy közönség nem hallhatta. — A Posner műintézetében készült diszalbumot, jölehet a volt tanítványok arcképei távolról sem oly számmal foglaltak abban helyet, mint a bizottság várta és remélte, kedvesen vette.

hívjuk fel arra, hogy erkölcsileg sujtó és felmentő hatalmát gyakorolja minden oly esetben, midőn valamely becsületbeli ügynek párbaj utján elintézéséről van szó.

Ezzel általánosságban megjelöltük a párbaj-szenvedély megfékezésének, kiirtásának legbiztosabb eszközeit.

Nem vonakodunk eszménknél közelebbi körvonalozásától sem.

Társulást ohajtuk: együletet, melynek hivatása a valódi, hamisítatlan közvélemény megteremtése, — melynek tagjai csak arra köteleznék magukat, hogy az egyület kebeléből választott bíróság elé terjesztik mindazon becsületbeli ügyeket, melyekben — meggyőződésük szerint — fegyveres elégtételnek volna helye.

Ez eszme nem új. — A „becsület-bíróság“ intézménye már tudunkkal is sok esetben lett alkalmazva, s működésének legtöbb esetben kívánt cselhoz vezetett eredménye igazolja, hogy e mód és eszköz alkalmas a legkényesebb becsületbeli kérdések helyes megoldására: csak hogy mi ez intézményt általánossá, s állandóvá tenni ohajtanók. — Alkalmaztatása körül eltérők lehetnek a nézetek, — de az, hogy ez intézmény erkölcsi alapokra fektetett befolyása jótékonyan mutatkoznék a lazult közérkölesök javulására is: vita tárgya alig lehet, — s hogy e befolyást érvényesíteni elég hatalma lenne, eléggé bizonyítja azon körülmény, hogy vannak vétkek, sőt bűnök, melyeket mai társadalmunk közvéleménye megtűr.

Nem ohajtanánk félreértetni. — A becsület-bíróság becsület-védő hatalmát abban találjuk, hogy művelt közönségünk nagyobb részét magában foglaló egyület kebeléből választott higgadt, részrehajlatlan, csupán a szív erkölcsi törvényei által vezetett férfiakból álló testület mondja ki esetenként: ez sértés, ez nem sértés; — ezért a sértő elégtétellel tartozik; — ezért a sértő elégtétel elmulasztása az erkölcsi elégtétel minőségét; — ítéletét írásban kiadja az érdekelteknek, s azt, ki ez ítéletet magára nézve szabályozónak el nem ismerné, kitiltja kebeléből, kitiltja a társaságokból azon ideig, a míg az ítélet szerinti elégtételt, meg nem adta s illetőleg el nem fogadta, szükség esetén a bíróság ezen ítéletet hírlapilag is közzé tevén.

Ilyen ítélettel kezében a sértett a legkiegítőbb elégtételhez jut, az elfogadható ok nélkül kihívott védve van a további zaklatástól; — a sértő által így adott elégtétel nemesebb, kielégítőbb

bármiféle párbajnál. — ilyet adni a fegyver képtelen.

De mondhatná az, ki párbaj ügyben a becsületbíróság illetékességét nem akarja minden esetre elismerni: „Már ellenvetettük, hogy vannak becsületbeli ügyek, melyek bíróság elé nem yihetők.“ Eltekintve az ezen ellenvetésre már fentebb megadott czáfolattól, hangsúlyozzuk, hogy e kifogás alaptalan, mert a párbajt-vívók „segédei“ első sorban bírák, kiknek első sorban kötelességük megállapítani: forog-e fenn. — és minő sértés forog fenn? tehát igen is, megbírálják a szőnyegen levő ügyet. E körülménnyel szemben lehet e meggyőzőleg beigazolni, hogy egy rögtönözve összehívott, négy tagból, legtöbbször fiatal emberekből álló bíróság nagyobb biztosítékot nyújt ítéletük elfogulatlansága iránt, mint egy tekintélyes férfiakból álló testületé! Szerintünk nem lehet.

Egyébiránt a becsület-bíróság mikénti alkalmazását illetőleg nézeteinknek csak általánosságban törekedtünk szerény kifejezést adni s azon reményben zárjuk be sorainkat, hogy lesznek tapasztaltabb, élesebb látású férfiak, kik a bajt felismerve, annak orvoslásáról a sajtó útján is gondoskodni fognak. —ó —ó.

Hangversenyünk.

Föllengős hangulatba kell, hogy jöjjünk, midőn ilyen ünnepély leírásához kezdünk; nehogy azonban a tárgyilagosság ellen vétünk: prózai egyszerűséggel mondjuk el a magunkét.

A minden ízében művészi estély referációját kezdjük a fő szereplőn.

Almásy Miklós Liszt Ferenc tanítványa Rimaszombatan (az egyesült prot. gymnasium javára e hó 5-én tartott hangversenyen) Hollósy Kornélia és Reményi óta nem tapasztalt kitüntetés tárgya volt. A nagy terem minden zuga telve volt előkező közönséggel, mely a megye színe, javából került ki; sőt még a szomszéd megyék is képviselve voltak. A jegyeket oly korán elkapták, hogy a rendezőségnek nehéz feladat jutott az előadás napján az igényeket kielégíteni. — Almásy játéka megbűvölte a hallgatóságot. Művészi technikája, elegans, finom előadása mindkét darabjában culminált. Mesterjének nagyszabású stíljét a „Trobadorphantasia“-ban oly erőteljes virtuozitással adta elő, hogy midőn a szünni nem akaró tapsviharra (a lelkesült közönség majdnem karhatalommal vitte a zongorához) ismét leült s egy magyar változattal lepte meg soron kívül a közönséget — az emelvényen megjelent küldöttség a gymnasium hálás elismerésének kifejezése mellett — egy díszes (nemzeti szalaggal körített) babérszörnyvel jutalmazta. Mindenki rokonszenvvel fogadta a művész e kitüntetését. A másik — Ábrányi Kornél „Magyarország határán“ műdarabban oly meghatóan tolmácsolta nemzeti érzületét, hogy az előbbi üd-

Délután 1 órakor Klamarik Danó étteremben ismét találkoztunk. A közebednél az agg tanár 52 tiszteletje és volt tanítványa foglalt helyet. Az első áldomást a jelenlevő legidősebb tanítványa: Kunszt János mondta, poharát a nevelés szent ügyé fíradhatatlan terjesztőjének egészségére ürítve, utána Magócsy a családtagokat, Draskóczy Ede: pedig a képezdei tanári kart és a növendékeket éltette.

Az ezek után következett sok toaszt közül gyönyörű volt a Hudecz Miksa tanár által a képezde egykori megalapítója, báró Eötvös József emlékeztetése mondott s a Farkas Károlyé, a mivelődés magasztos eszméit átölelve annyira magaslott ki, hogy azt, az ünnepi beszéddel együtt méltó volna nyomtatásban is megörökíteni.

Délután 4 és 5 óra közt oszlott szét a társaság, bizonyosan a nap felejthetetlen emlékeivel eltelt kebellet tért mindenki haza.

A rendezőbizottság fájllal tapasztalta, hogy a vidékről bejelentett részvevők közül esakis a zólyomlipesei Gizella árvaház küldöttei és képviselői vettek részt. t-5.

Életrajzilag megemlítjük, hogy Terray Károly 1812. nov. 13-án Gömörmegye Rozsnyó helységében született, elemi iskoláit ott, Rozsnyón, majd a rócei polgári iskolában végezte, a főgymnasium VII. és VIII. osztályát Pozsonyban, három évig nevelősködött, tanítványaival bejárta a külföldet, Berlinben beíratta magát egyetemi hallgatónak. Vissza térve a külföldről, Losonezon kezdé meg tanári pályáját; 1850-ben az osgyáni VI. osztályu gymnasiumba ment egymaga, megteremtve

völzö (Fábr J. tanár) szavai szerint méltán ohajtuk, hogy „művészetével, miként mestere, sokáig hirdesse a nemzet diességét.“ Egymaga is biztosítá a hangverseny művészi értékét.

Gáspár Imre, ki, mint a nevezett gymnasium hálás tanítványa adott alkalmat a hangverseny létrehozására — sajnos — családi gyász események folytán nem olvashatta fel maga szellemes, ifjúkori reflexiókkal átszőtt causeriáját, mely egyébként is kedélyes hangulatot ébresztett. Felolvasta ifj. Badinyi ügyvéd. A felolvasást élvező közönség éltette a szerzőt, ki iránti háláját, meleg elismerését ki fogja fejezni egyrészt a rendezőség, másrészt mi tolmácsoljuk itt azt a rokonszenvet, azt a nemes részvétet, melynek a közönség az ünnepély előtt, alatt és után — a távollét okára tekintve — nem egy ízben adott kifejezést. Bárcsak jönne mihamar alkalom körünkbe fogadni a tekintélyes ifju író (lapunk barátját), hogy e sokáig emlékezetes ünnepély (mint mult) alapján a jelenben biztosított kiérdemelt kitüntetést, meleg érdeklődést és elismerést fenntartsuk számára (biztos zálog gyanánt) jövőre.

A többi közreműködők ifju hölgyek voltak, a művészet magasra emelt Desawffy Gizella emelkedett, tükörszerű nagy lelkesedéssel ragadta a közönséget, melynek viharos tapsa nem csupán az udvariasság, de teljes elismerés volt. Háromszor is megújították. Bizony csak gyűjt a magyar nóta!

Csieder Gizella Hugó Victor „Feeskefészek a templomban“ című hangulatteljes költeményét szavalta (Szász Károly fordításában) annyi plasticitással, hogy igazán kiérdemelte a hallgatóság zajos tetszését.

A hangversenyt megnyitó „Hunyady László“ és befejező „Hebridák“ nyitányában két zongorán 8 kére játszó Fábr Aranka, Fábr Ida, Lőrinczy Anna, Süthő Mariska, Szabó Emma és Erzsike méltán sorakoztak az est sikeréhez annyira, hogy egybevégyő, correct játékkal a kívánt hatást eszközölték.

A hangversenyt táncvizsgálatom követte. Ritkán esik meg, hogy megyénk szépségeinek ily gazdag koszorúját lássuk. A megye ifjúsága mind ott volt, mert épen e napon tartotta értekezletét február 27-én tartandó bálja ügyében. Volt vígság, jó kedv, mit még inkább fokoztak Rácz Jani tüzről pattant nótai.

Képviselve volt a téli hideg daczára) Flórának minden válfaja. A női társaság ealeidoskopiájában a következőket ismerjük a fent nevezett szereplő hölgyeken kívül: Szontagh Jolán, Szentmiklóssy nővérek, Szentiványi Róza, Szakall Boriska, Kubinyi Irén és Kubinyi Gizella, Marton nővérek és Török nővérek; az urnók között Hámos Aladárné, Pongrácz Pálné, Beliczky Viktorné, Hevessy Bertalanne s még számosan.

Meleg köszönet illeti a nagyszabásu, ritka ünnepély létesítőit, fáradhatlan buzgalmu rendezőit, a gymnasium tanári karát.

A megyei közkórház műszaki leírása.

A kórház a város éjszakkéleti részén, közvetlen a „Huszár“ vendéglő mellett fog épülni. Telkének alapja egy szabálytalan négyszög, mely a rozsnói államutat 37 1/2 a

maga mellé egy tanári kart. Midőn az osgyáni ev. prot. gymnasium a rimaszombati ref. algymnasiummal egyesítettett (főképen általa), Rimaszombatan jött, honnan báró Eötvös a losonezi állami tanítóképző intézet igazgatói állására szólította fel; elfogadta. Most is fiataalkori működése színhelyén folytatja, meghagyatott testi, de még ép szellemi erővel, munkásságát, környezve a köztisztélet és szeretet ezernyi jeleitől.

Hatos Imre.

— Elbeszélés. —

Írta: Vidonyi József.

(Vége.)

— Hát már mindent tudok, megírta a postamester — szól Imre — és maga elébe tette a hosszú levelet. Csak már elne pusztaltak volna — sohajtott némi szünet után.

— Mit tennél velök, ha élének? kérdém.

— Elpusztitanám! nem kegyelmeznék senkinek. Szegény leány, csak őt sajnálom egyedül. No de... majd számon kérem jegyesemet Vedres János uramtól. Ő még él, én is élek, szomorú lesz a mi találkozásunk. A nyomorult... a hiéna szívé apa! Az okatlan állat nyálja falja kölykét, ő eldobja magát, a nagyravágó gögös. Leveleimet mind megvásárolta, azért nem hallottam Veronka híret, nem tudta a szegény teremés hol vagyok. Utoljára holt híremet költötték, hogy főbe löttek mint egy nyomorult gazembert. És nem akadt ember, senki a világon, a ki tu-

Szutorba vezető községi utat pedig 34 f. öl hosszban érinti. Területe 2763 négyszögöl, annyi mint 9936 négyszög méter tesz.

Két oldala és pedig a szántóföldek és a rozsnói ut felől kőfállal lesz kerítve, — a szutori ut felé, mint a hová a homlokzat néz, egész hosszában vasrácsot, a város felőli oldalon pedig a szomszéd telkek kerítései határolják.

Elől a frond közepén a rácskerítéshez egy két szárnyu, szintén rácskapu lesz alkalmazva, a telek hátulsi részén pedig egy kis kapu nyílik a rozsnói útra, melyen át a halott a temetőbe a legrövidebb úton lesz kivihető.

Maga a kórház 3 épületből áll: u. m. 1-ször a tulajdonképeni kórház-épületből, — 2-or a gondnoki lak-épületből, — 3-or a halottas kamrából.

I. Kórház épület.

Alakja egy szabályos négyszög, melynek hossza 43-16 méter, szélessége a két szárnyon 10-46 az épület-testben pedig 15-06 méter. Homlokzata a szutori útra esik, ezzel párhuzamosan délnyugotra néz. Anyagát illetőleg kő- és téglából lesz építve, és pedig az alap-falat tisztán terméskőből, a pinczefész alatt és a földszinti külső fész alatt az ablakpárkányig vegyes falazatból, az összes többi falazat pedig téglából fog építtetni. Tetőzete kettősen rakott eszerépszindely, — homlokzata renaissance stíly egy a földszint mint az emeleten 10—10 ablakkal. Összesen 26 helyiséget és a szükséges folyosókat tartalmazza, és pedig:

a) a pinczehelyiségben lesz elhelyezve a légfűtésre szolgáló berendezés, az ürülék-kamra, a főző konyha egy éléskamrával együtt, továbbá mosó konyha és szennyes kamra, végül fűs kamra, a pinczehelyiségbe a lemenet mindegyik szárnyon az udvarra szolgáló fedett gádor által történik. Valamennyi pinczehelyiség boltozott és zsalszányi téglával lesz kiköveze.

b) Földszint, itt a következő helyiségekre van berendezve: orvosi rendelő szoba, kórház-gondnoki iroda, fürdő szoba 3 kádra berendezve, hol a vízmelegítés gőz által eszközöltetik, szülészeti terem egy ágygal, egy nagy terem a belgyógyászati betegek (nők) számára, be van rendezve 12 ágyra, egy terem 4 ágygal szintén nő-betegek részére, egy terem három ágygal, végül két szobával a betegápolók részére.

A folyosók színes cément lemezekkel lesznek kiburkolva, míg a többi helyiségek deszka-padozatot nyernek.

c) az emeletet következő helyiségek töltik be:

egy szoba 1 ágygal a bujakórosok részére, egy szoba az elmebetegek részére (figyelő szoba) egy szoba 4 ágygal férfibetegek részére, egy szoba 4 ágygal, ez is férfibetegek részére, egy szoba intelligens betegek részére 1 ágygal 2 nagy terem belgyógyászati férfibetegek részére 13—13 ágygal. Összesen 57 ágyra van berendezve 1932.61 kbm. ürtartalommal, mely beosztás mellett egy ágyra 33-9 kbm. levegő esik.

Az emeletbe és a földszintre, vezető lépcsőnél kész — a padlásra és a pinczébe vezető lépcsőknél pedig fa lépcsőfokok alkal-

dóított volna az itteni állapotok felől. Felfogták volna azt a levelet is. Ezután oly nagyot ütött az asztalra, hogy a poharak, kulacs mind táncoltak.

— Olvassa el urambátyám — tolt felém a levelet, ily szomorú történetet még nem olvastam. De hátra van még a vége, azt én fogom hozzá toldani, az lesz az utolsó ciklus.

Ugyvan! most következem én, utánam senki.

— Félni kezdtem Imrétől. Szeme csak úgy villogott mint a tigrisnek, arca sápadt lett, öklét összeszorította, fogát pedig ropogtatta, lábával kapált, szóval láttam, hogy véres eszmén tőri a fejét.

— Kocziints öcsém! kínáltam. Tervem volt részeggé itatni, anélkül nem is intézkedhettem volna, Imre felkapta az öblös kulacsot, addig el sem vette a szájától, még ki nem itta belőle a bort.

— Van e még sok bora? urambátyám kérdé.

— Van fiam! szomjazol?

— Szomjazom. Ma löszom magam, holnap pedig felkeresem azt a kevély embert, holnapután pedig rám csukják a börtön ajtaját. A börtönből, tudja-e urambátyám hová fogok jutni? az akasztófára. Nem bánom már én akár mi történik velem. Bevan kötve az én életem világossága mind örökre. Nem vétetem senkinek, még is mindenki ellenségem lett. No hát, mikor jön már az a bor, mi? kartács vagy döghalál! vagy már urambátyám is...?

— Ej ej Imre! de nyugtalan vagy, hát nem tudod, hogy ángyod asszonyoknak nehéz

maztatnak, — a padlás fent egészen téglával kikövezett.

Az épület két szárnyának végein tűzfalakkal bír. — az épület-testnél a homlokzat szintén tűzfal, mely azonban ornamentális díszítésekkel lesz ellátva.

Az épület fűtése központi légfűtés által történik; a szellőztetés minden egyes teremben külön e célra berendezett készülék által fog eszközöltetni.

A telep, melyre a kórház építetik, egy meglehetősen magaslaton terül el, hol mitán a szélnek eléggé ki van téve, nem lehet attól tartani, hogy rossz vagy fülledt levegője legyen, — melynek továbbá még azon előnye is van, hogy nem feküdvén közvetlen valami fóközlekedési útvonal mellett; lármá és zaj által a betegek nem fognak háborítottást szenvedni.

II. Gondnoki lakás.

Ez a kórház épületének balra, mintegy 5 öl távolságra közvetlen a baloldali kerítés mellett fog építetni, hossza 18-30, szélessége 5-50 méter. Tartalmaz egy előcsarnokot, két lakosztályt, egy konyhát és egy élőkamra helyiséget, el lesz látva pinézével. Anyaga az alapban tiszta terméskő, egyéb falazata pedig egészen téglából lesz építve. Fedele fél fedél, mely hátul, valamint két oldalt tűzfalal lesz bezárva. Tetőzete kettősen rakott eserepzsindely. — Valamennyi belső helyisége boltított.

III. Halottas kamra.

Ezen épület az udvar hátuljában a rozsnóyi utra nyíló kis kapu mellett fog építetni, egyetlen egy helyiségből áll, mely belső világában 3-80 méter hosszú, ugyanolyan széles és 3-30 méter magas. El van látva 2 darab négyszármű nagy ablakkal, egy két szárnyú ajtóval, deszkával padlolt, és fel van szerelve egy boncz-asztallal. A falazat téglából épült, tetőzete esereppel fedett, a mennyezet ledeszakított.

(Csak a közönség tájékozódását tartottuk szem előtt, azért adjuk — közli szívességéből — csak kivonatlag, de azért nem a tárgyilagosság rovására.) Szerk.

TÓTH KÁLMÁN.

Költő volt; meghalt; de neve élni fog, mert műveit közös kincsül hagyta miránk.

Költeményei századokig fennmaradnak; ez a nemzet emlékezni fog rá, a „szív költője“-t elfeledni nem lehet — ilyen dalnokot megbecsülni hazafiai kötelesség.

Tóth Kálmán a szerelem felavatott énekes, szerelmi dalai az érzelem — az üdvözítő érzelme — igaz tolmácsai. — szívből jövő, szívhez szólók. Azért szeretik a nők, azért nevezik különösen az „asszonyok költője“-nek.

A szerelmen kívül hazafiai érzelmeiről tanuskodó dalai, a szabadság, honszeretet sugallta vigasztaló, lelkesítő költeményei — emelték őt abba a sorba, melyben Vörösmarty, Petőfi, Arany — e három költőiről szerepel. Ki ne ismerné „Ki volt nagyobb?“ — „Előre“ című néhez, váltásig időben született, magyar szíveket dobogásba hozó örök időkig

emlékezetes költeményeit; az „Özvegy asszony“ történetét „Dobó Katiczá“-ban:

„Gyászban van az özvegy asszony
Fekete a ruha rajta;
Haj de sokkal feketébb még,
Sötétebb még bubánja!“

„Én a szeretetért daloltam örökké; én a szeretet, a szív költője vagyok.“

Ezt mondta magáról, nagyon helyesen, nagyon igazán; a szeretet, a szív költője, ide számítva a szabadság, a hazaszeretetet is.

Költő volt és drámaíró; a hírlapirodalom terén is nevezetes eredményt mutatott föl. A „Fővárosi Lapok“ meyermentése neki köszönhető. — De kezdjük elől.

Született 1831. március 30-án Baján. Mint felsérdült ifjú az érdemes benézésnek rendjébe lépett, honnan egy súlyos betegség kilepésre kényszeríté. 1848-ban már az „Életrajzok“ hasábjain jelentek meg költeményei, pedig akkor még csak 17 éves volt. Honvéd lett, részt vett sok véres esztében, a világsi katasztrófa után mint főhadnagy tette le a kardot. A szabadságharc lezajlása után tollat vett — kard helyett — a kezébe, ezzel folytatta a nemzeti küzdelmet. Nép dalai most is élnek a nép ajkán. Működteményei emelték a legkedveltebb költők sorába. „Szerelmi vad rózsák“, később „Száz új költemény“ címmel adta ki először munkáit.

A drámaírás terén is nagy sikerrel működött „Nők az alkotmányban“, „Dobó Katicza“, „Az ördög párnája“ és „A kis hőbortos“ most is színpad kerülő darabok.

A „Fővárosi Lapok“ megalapítása után „Bolond Miska“ című élelaptól indított, hatalmas volt ez abban az időben, száz meg száz csapás az abszolutizmusra.

Az Akadémia s Kiszáradó-társaság tagja lett, Baja képviselőjének választotta 1865-től minden országgyűlési ülésura.

Ujabb időben ritkán szólalt meg, kínos betegsége ágyához szögezte, sok szenvedése után bekövetkezett örök pihenése.

Hasznos életet élt, siratja minden érző szív, szánják benne a pártatlan embert.

E korszak már nem volt az övé, ez a korszak tullepte az aranykorát, azt a kort, mely ott kezdődött, hol a függetlenség harca menydörgésének moraja elnémult, s ott végződött, hol az alkotmányos élet gyári zaja s gépies zakatolása elkezdődött. 1850-től 1865-ig.

Egy sirhalommal többet bír a nemzet, egy sirhalommal többre ülteti a nemzet a kegyelet, az emlékezés örökzöldjét.

Aldás kísérel!

Hírek és vegyesek.

Helybeli és vidéki olvasóinkat tisztelettel kérjük fel lapunk előfizetési árának (legezélszerűbben postautalványon eszközözlendő) beküldésére. Ugyiszintén figyelemztetjük t. olvasóinkat, hogy a czimszalagok nyomatása céljából — azok, kik az eddigi számokat megtartották — előfizetők gyanánt vétetnek, kiadóhivatalunk pedig — nehogy az elküldésben — fennakadás történjék, azoktól visszakéri az év elejétől kiment példányokat, kik egy szám visszazármasztatásával rendes előfizetők lenni nem

— Adjatok egy hatost, pénznélkül kinem válthatom szeretőmet mondván.

— Új le fiam, kerülj beljebb, együnk valamit, mert tudom éhes vagy, szóltam hozzá nyájasan.

— Nincs időm... nem érek rá... adod a hatost vagy nem? ha nem adod, akkor rátok szakajtom az eget.

Boriska néni adott neki hat krajczárt. Imre a hat krajczárt, a legelső pálinkás boltban — elitta.

Ez így tart már tizenhárom esztendeje, amit kap azt mind ellissa.

— A gyermekekre haragszik a legjobban, hanem azért nem bánt egyet sem, megkergeti egy kicsit, ez az egész. Ha egyet elfog, az apjához viszi, tanítsa emberségre a fiát — mondván — mert ha nem, hát rászakajtom a sötét északát, a esillagos mennyboltozatot.

— Akár kivel találkozik — hatost kér tőle. Jól járna ha az Isten magához szállítaná.

Az egész eset nagyon meghatótt.

— No gyerekek már, kész az oszonna — szólalt meg hátunk mögött Boriska néni. Vége van már a mulatságnak?

— Vége szolt Samu nagybátyám — gyereink fiam, s karom fogott. Egy koldus tartotta elébünk alamszna végett reszkedő kezét.

— Adjatok, adjatok a mit Isten adott. Én is adtam neki pár krajczárt.

Samu nagybátyám utána nézet, at könnyü is kiesordult a szeméből.

— Nézd meg fiam jól, Vedres János uramat.

ohajtanak; így kívánja ezt a rend, pontosság és illedelem.

Meghívás. A gömörmezei általános tanító-egylet bizottsága folyó év és hó 17-ik napján délelőtti 10 órakor a rimaszombati községi iskola helyiségében gyűlést tart, melyre az egylet tisztviselőit és a bizottmány tagjait tisztelettel meghívom. — A gyűlés tárgyai lesznek: — 1. A mult bizottmányi gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása s az abból folyó intézkedések. — 2. A járáskörök első gyűlésében felvett jegyzőkönyvek tárgyalása. — 3. Az egyetemes tanító-gyűlés végrehajtó bizottságának a „Magyarországi tanító-egyletek szövetsége“ tárgyában egyletünkhöz intézett felhívásnak tárgyalása. — 4. Az egyleti évkönyv tervezetének megállapítása. — 5. Könyvtárak — és pénztárnok negyedévi jelentése. — 6. Folyó ügyek. Kelt Rimaszomban, 1881. február 7-én. Fülep Benjámin bizottmányi elnök.

1881. évi újonczállítás sorrendje megyénkben. Mart. 3. felszámolási tárgyalás és állítás R-Szombot városa részéről. Mart. 4. 5. 7. 8. felszámolási tárgyalás és állítás a rimaszombati járás részéről. Martius 9. 10. 11. 12. felszámolási tárgyalás és állítás a rimaszécsi járás részéről. Mart. 14. 15. 16. 17. ugyanaz a tornallyai járás részéről. Mart. 19. Ugyanaz Dobsina város részéről. Mart. 21. 22. 23. 24. a rozsnóyi járás részéről. Mart. 26. ugyanaz Rozsnó város részéről. Mart. 28. ugyanaz Jolsva város részéről. Mart. 29. N-Rőcze város részéről. Mart. 30. 31. april 1. 2. a nagy-rőczei járás részéről.

A második közvacsora folyó hó 10-én az elsőnek megfelelő, minden tekintetben és teljes mértékben kielégítő volt. A különbözött esakis a számarányban van, amennyiben most 100-an lehetnek a társas összejövetel részesei, ezeknek $\frac{1}{3}$ -át nők képezték. — Az ételek mineműsége s mennyisége egy fogással többet ér, — ez az oka, hogy a 2-dik közvacsora díja most már egy forintra rúgott, ami ugyan nem nagy különbség azokra, kik „vacsora után“-ra hagyják az élvezetet, vagyis az összejövetelt, barátságos érintkezést tekintik, de akkor ezután a czél valósitani akarók, ugy okoskodhatnak, hogy a főtenyező — a czél — tekintetéből a 3-4 féle — sokba kerülő — lakomát nem veszik elsőnek a program keretébe. A vacsora csak eszköz. Legyen egy peccenyé — ug — a leszállított ár sokakat fog összehozni 3-or a „Rőzsa“ nagytermében azok közül, kik először és másodsor az otthonmaradók szerepét vitték. Ez a többség véleménye. Elkezes után a fiatalság táncra kerekedett, a változatlan animóval járták éjféltáncig. A második ételnél Hubay Miklós közkedveltségben álló ügyvédő ur ismét verselt esinosan, alkalomhoz illően, — ő adta meg az együttlétnék sajátos fűszerét, erejét, színet. A résztvevő hölgyek, mind megannyi bájos virágok neveivel ez egyszer nem szolgálunk, máskor elégitjük ki botanikai szenvedélyünket.

A polgári bál. Ha banális diesőitő énekek zengedezéséhez értünk s nem pusztán az igazság iránti kötelmünket róvnok le: rendkívül fényesen, kitünően sikerültnek neveznők a polgári olvasókör vasárnapj piknickjét s talán még egy tereza hasábjait is igénybe vennők: így csak az egyszerű adatok alapján a száraz tények regisztrálására szorítokunk — ez a mi leghűbb referadánk. — Konstatáljuk először, hogy a bál anyagi bevétele a rendezők buzgalmanak tökéletesen megfelelt: népes, nagyon látogatott volt. Konstatáljuk másodsor, hogy e mulatságnak fő jellemvonása lett a fesztelen beusőség, a zamatos — egyedül kifogástalan — magyar jó kedv, — 3-or, hogy polgári s más körbeli hölgyeink egyszerűség és természetesség által tündököltek, hiányzott a költséges kirívó és ríktó színezetű pompa; izléses öltözék, kerekeslenség teszi, emeli a nőt — s nem a hosszú uszály. — Sokan voltak más nembeliekből. — a frakk ugyancsak megfért a polgári kabát mellett. Ráczunk daczára hogy egy hosszú éjszaka es napon át le nem tette kezéből a vonót — ugy húzta, a mint csak tőle telhetik. Almásy Miklós zongoraművész is jelen volt, tánczoltatta — demokrata lekese-déssel — a leányokat, menyecskéket egyaránt (a többiekkel egyetemben) kivilagos kiviradtig!

Városunk polgármestere egy tanácsnokkal s gyógyszerésszel hivatalos kiküldésben voltak Losonczon. A helybeli kisedővót akarja ugyanis városunk renováltatni s jobb alapon szervezve, a kor kívánalmainak megfelelőleg átváltoztatni. E czél tekintetéből jártak Losonczon, felkeresték Dapsy Kálmán derék övöt, kitől egyrőlmásról tudakozódva, egyszerűmind terveket is kértek. Így van reményünk már a közeljövőben egy nem és eszmét megtestesülve látni!

A jégről. Enyhe időjárás, olvadás, napfény és — koresolyázás: bizony sehogysé ilenek ezek össze. A testedző sport kedvelői, a koresolyázó-egylet tagjai azonban valahára megpróbálkoztak: a tél jégpáncélja kibírja-e a csuszálók s Halifax imádók tömegét legálabb pár órára. Kibirta vasárnap 2 óratól 5-ig,

míg t. i. az „ünnepélyes megnyitás“ (muzsika szó mellett) lezajlott. A jégport kedvelők pályája el volt leve a síkló, rohanó, repülő, vargabetűket csinálók seregétől: a partokon (korlátlan innen és belül) is mulattak a tavaszba öltözött mükedvelők és megbámulták magyarul mondva az ügyesek „Kunstsztükk“-jeit. Ezzel nyitották meg solemaiter az — idényt s főlé, hogy ezzel is fejezték be. Politikus idő biz ez!

Nyilatkozat. A Greiner-féle váltóhamisítási bünesetről mult számunkban hozott értesítésre Hanvay Zoltán úrtól a következő czáfolatot, illetőleg felvilágosítást vettük: „A Greiner Antal és Lovas Abraham által nevezem minden részben hamisított váltó tárgyalásáról szóló közlés teljesen vétes. Igaz ugyan, hogy a szakértők azt állítják, hogy a Hanvay Zoltán aláírás a Rimaszombatban a vizsgáló bíró előtt tett aláírásomtól semmiben meg nem különbözethető. Az azonban elfelejtette közölje, hogy ugyanazon szakértők ugyanazon aláírásokkal hasonlítva össze a váltó aláírást, ugy a váltótörvényszékhez, mint a fenytörvényszékhez beadott két rendbeli véleményezésben a váltó aláírását határozottan hamisnak nyilatkoztatták s apróra megmondják: miért és mibe. — Greiner kitöltésére pedig, mit ő tagad, most is határozottan azt mondják, hogy félreismertlenül ő eselekedte a kitöltést. Nem akarok a szakértői vélemény értékéről értekezni, habár furesa, hogy ugyanazon okmányokból ugyanazon szakértők kétszer apróra kimutatják, miért hamis az aláírás, harmadszor pedig azt mondják, hogy az az eredetileg összehasonlítottakból nem különbözik...“ E nyilatkozatot a legnagyobb készséggel adjuk szóról-szóra annyal inkább, mert hisszük, hogy a kir. itélőtábla, mely vádlottat semmivetővő okadatolt tanuzásokat nem fogja figyelmen kívül hagyni — kellő kerékvágásba hozza ez ügyet. Kijelentjük azonban, hogy e nyilatkozat alapján a többi lapok is tartoznak a helyreigazítással, mert azok „törvényszéki esarnokai“ ugy hozták a tárgyalást, a hogy mi adtuk.

Aranyenyegző. Tóth József ajnás-kői lakos e hó 6-án tartá aranyenyegzőjét nejevel, született Nagy Erzsébettel. A szertartást Findura István esperes végezte. A férfi 72 éves, a nő 68; — mindketten a legjobb egészségnek örvendenek.

Ratkói levelezőnk írja: A ratkói fiatalság m. hó 30-án az alakulandó polgári lövölde javára a városház termében táncestélyt rendezett, mely várokozásom felül sikerült. Helybeli és vidéki közönség szép számmal volt jelen; kedélyességben, vidámságban folyt le a vígalom s tartott reggeli 6 óraig. Ekkor kezdődött a szokásos „hajpallal való járás“, mely fűszereze volt a vendégszerető házi asszonyok és urak szívelyessége által, végét érte pedig déli 12 órakor: A tiszta jövedelem — 15 frt — a fönt érintett czélna adatott, megjegyezve, hogy Král András ur 4 frt feülfizetéssel járult hozzá. Kívánatos lenne, ha a ratkói fiatalság a nyári évadban se feledkeznék meg olykor-olykor kedélyes összejöretelek, táncmulatságok tartásáról, annyival is inkább, mert kis városunkban más élvezet most még ugysem található.

A hadsereg statistikája. Az osztrák-magyar hadseregben 1880. év végén aktiv szolgálatban állt összesen 271.474 egyen. Ebből esik az osztrák tartományokra 158.698 fő, Magyarországra 84.339, az okkupált területekre 27.995. Nemzetiségre nézve németek, csehek, lengyelek, olasz, oláh, ruthén, szlovén, horvát, szerb és magyar, ez utóbbi tesz csak 46.216 főt. — Legnagyobb része róm. és görök kath., ágostai s helvét hitvallásu.

Hidegver. Jánosiban történt. Egy urasági mosónő kiment a Rimára kötelességet végezni. Mosott jó három órán át. A kocsis a kimosott ruhadarabokért menve — a szalma (esinos) özvegygyel elkezdett a parton inceselkedni. — ijesztgette, hogy bedobja a vízbe; s addig-addig virtuskodott, míg mindketten becuportant a fagyos Rimába. A legény csakhamar kimászott, de a gyengébb nemű egy negyed óraig eviczelt — mig végre formaliter kihálászta — és — és mit tesz? Csontig átfázva, haza megy, ruhát eserel — ismét visszamegy és mosott sötét estig. Legkisebb utóbaja — még náthalaza — sines.

Kegyetlen boszu. Egy jómódu haramcaei gazda mult vasárnapon mulatott a házán kívül. Eddigélé ismeretlen személy felhasználva távollétét — belopódzkodott a portájára, be az istállóba s a gazda legdrágább kinecsit 4 ökröt és egy tehenét addig kinezta, mig valamennyit tönkre nem sikányította; egy megdöglött, 4-et le kellett vagni. Allatorvosi bizonylat után konstatáltatott, hogy éles eszköz segítségével az állatok végbeleit, belső részét szurkálgatta, az egyiknek belében egy db. mogyorófa-forgácsot találtak. A kár nagy, egypár ökrös csupán 350 fitra volt becsülve. A kárszenvedett gyanuja egy régi ellenségére irányul.

Ligárt János. „Tanügyi értekezés“ cz. munkája nemsokára kikerül a sajtó alól. Tanügybarátok figyelmét ujbol melegei hívjuk fel tehetséges fiatal tanítónk ez első munkájára. Ligárt ur egyszersmind felkért annak

kijelentésére, hogy az előfizetési határidőt márczius végéig meghosszabította. A tisztelt gyűjő: kéretnek gyűjtőlevelet mondott napig akár szerzőhöz Pálfalára (p. János Gömör), akár Rábely Miklós kiadóhoz Rimaszombatba beküldeni.

— A **Hymen** című szépirodalmi és házassági hirdető hetilap 5-ik száma változatos tartalommal jelent meg. — A „Hymen“ közelebb meggyújtja a „kiváló szépségek arcképesarnokát.“ Kezdve az idei balkirálynők bemutatásával. Fotográfiák, valamint előfizetési pénzek a „Hymen“ szerkesztőségébe (Budapest, VI. Gyár-utca 15. sz.) küldendők.

A rimaszombati egyesült prot. gymnasium javára 1881. febr. 5-én tartott hangverseny számadása.

Bevétel:

1. Jegyek előleges eladásából 191 frt 50 kr.
2. A pénztárnál . . . . . 152 frt 65 kr.
3. Felülfizetések . . . . . 33 frt — kr.

Osszesen: 377 frt 15 kr.

Kiadás:

1. Teremrendezés, zongorák hangolása, szállítása . . . 51 frt 56 kr.
2. Világítás, fűtés . . . . . 19 frt 22 kr.
3. Zene . . . . . 30 frt — kr.
4. Nyomatványok, posta . . . 20 frt 75 kr.
5. Vegyes . . . . . 21 frt 34 kr.

Osszesen 142 frt 87 kr.

Marad tiszta jóvedelmül a gymnasium javára 234 frt. 28 kr.

Felülfizettek: Fáy Gusztáv 8 frt, Csider Károly 8 frt, Hámos József 8 frt, Hámos Aladár 1 frt, Hámos Zoltán 2 frt, Zsembery Adolf 4 frt, Jammiczki Miksa 2 frt. Fogadják a nevezett t. urak, valamint a nemes város, melynek tanácsa a természet díjtalanul engedte át s egy b. öl tüzfűt ajándékozott. — Rimaszombat, 1881. febr. 10. A rendező bizottság nevében Zachar Gusztáv, pénztárnok.

CSARNOK.

Kühn Herkules kalandjai.

— Regény —

Irtá: **Sue Jenő.** — Fordította: **B.** (14-ik közlés.)

A kunyhó mellett egy kedves kis kert terült melyben minden izletes gyümölcs — dinnye — és ananászfélék, melyeket e csodálatos föld termelni volt képes, tenyésztek. Nem hiányzott virágos kert sem, melyet Cupidó neje, egy szép coromantin negernő ápolt, hogy legyen mivel kunyhóját díszíteni, mely egy konyhából és hálószobából állt.

A konyhában ülének Cupidó neje Jezabell fia Quaco egy esinos ügyes tízéves fiú s Tucketitunk a vidam néger zenész. A vadász meghívá ezt vacsorájához, hogy bravját mely utifü torma beszózott hus, füstölt hal és paprika keverékből állott, s melynek készítéséhez Jezabell asszony kitünően értett — véle meg-ossza.

A vacsora melynek becsülettel megfelelni a kövér zenész föltéve magában egy esinos gyékényterítivel fődött mahagóni asztalra hordatott fel. Cupidó fegyverei a falon függtek Manioc és Cassave lábainál heverészték.

A fekete vonásai ama valóban élő boldogságot lehelék, melyet az érez, ki, miután bátorsága s ügyessége által nagy veszélyből menekedett övéi körében látja magát.

— Erőt kell gyűjtenünk ez éjjelre, mely valószínűleg kemény lesz, — szóla Cupidó Tucketitukhoz másodsor szedve a tálból. Ha Bel-Cossim a fegyvertár kulcsát kéri a masserától, ugy ez nem történik hiába, mert Bel-Cossim nem szokott egy könnyen megijedni.

— Igazad van Cupidó, hogy gyűjtsük erőnket, — válaszolt a zenész a nélkül, hogy az óriás mennyiségű bravtol melyet tányérjába szedett megrettent volna. Most is — folytatá teli szájjal — mint tavaly, egy puskát s egy kardot kaptam a felügyelőtől. Soha se fújnak többé hangszerembe ha akár az egyiket akár a másikat a legjobban nem fogom használni ezen piannakolaw polingok ellen.

— A baj nem jön magában soha, — szóla Cupidó. Ha az indianok kint vannak ugy az Egyszemű itt van belül.

— Hallod-e Cupidó — szóla Tucketituk, — nem tudom mit adnék ha ezek a gonosz emberek nem volnának itt. Tudod-e mi történt nem rég a Palieszt ültetvényen?

— Bizonyosan valami új barbárság? — A zenész égfelé emelte szemeit, azután borzadállyal telve lankasztá fejét, és válaszolt. — Egyike a feketéknek elszökött. Ultok mulattvadászai, kik ép oly kegyetlenek mint urok, üldözésbe vették a rabszolgát.

Midőn föllelék, a szerenésletlen védte magát s az egyik mulattot megsebesíté. Elhurezoltatván a Paliest ültetvényre, az egyszemű Ultok fejét vétette. A koponya felső feléből egy koeromát — dobszerű hangszer — csináltatott, az áldozat karesontjai verők gyanánt szolgálták és az ősz Taibo ki az áldozat atyja vala, mint az ültetvény zenésze, kényszerített ezen pokoli eszközön játszani a feketék pedig kényszerítették ennek ütemére táncolni.

— A massera odafönt óvjon minket, — szólt Jezabell fiát magához vonva s a férfiakra rémült tekintetet vetve. De hogy is mer Sportertigdt leánya, — folytató, — ily szörnyet fődele alá fogadni?

— Sportertigdt massera — kinek jósága sziveinkbe van vésvé — tevő hozzá Cupidó mintegy zárjel között, mely a többiek által a legmélyebb tisztelet hangján lön ismételve, — Sportertigdt massera egy éjen át a Paliest ültetvényen aludt; leánya nem zárhatott ajtót Paliest ura előtt. Bármely gyarmatos, gonosz vagy becsületes, jogosan követelhet menhelyet a másiktól. Ez törvény.

A társalgás a felügyelő megjelenése által félbeszakítottat, ki a hunyhó ajtajában megállva intett Cupidonak azután szónéklül távozott. A fekete követte őt.

Körülbelül esti tíz óra volt. A legmélyebb csönd uralgott mindenütt. A esatorna négy szögletén mely az épületeket körülfogta tüzek égtek, melyeket a kiállított örök időről időre éleszgettek, hogy ezek által terjesztett világosságnál az ellenség netaláni mozdulatait a közelben észrevehessék.

Minden férfi ki csak fegyvert foghatott, ülvé, vagy heverészve, de készen volt az első jelre a harezba sietni.

— Ultok két mulattja a szarító közelében alszik — szóla Bel-Cossim Cupidóhoz; ezek ép oly gonoszak, mint urok. Felek hogy ezek az ördögök velünk valami gonosz játékot játszanak. Urokkal csak épen most hosszasan és susogva beszélgettek; én láttam őket de nem érthettem beszédjüket, Ultok nem fekiúdt le hanem felöltözve fel- s alá jár szobájában. Ez és az indianok megjelenése az erdőben, Nagy gyanut ébreszt fel bennem a két fickó iránt. — Menj hozzájuk s töltsd ott az éjszakát. Ha akarod vidd magaddal Tucketitukot is, de fegyveresen menjetek, mert azok rettenthetlenek, mindenre képesek.

— Higyje meg massera — mondá Cupidó, jobb lesz őket megkötnözni, akkor nyugodtan alhatik. Ezekkel a banditákkal legálább egyszer ugy kéne bánni a mint megérdemlik.

— Az lehetetlen; Sportertigdt leánya soha sem egyeznék bele; ez annyit tenne mint ellenszegülni a vendégszeretet törvényének, mely a gyarmaton divik. Ha megsértjük a szolgálkat megsértjük az urat. Lehet, hogy az én aggályaim is tulzottak. Bátorságodra, ügyességedre s éberségedre bízom, szemmel tartani a nélkül, hogy ő ezt észreveenné.

— De massera, hogy léphessek én Tucketitukkal az ő szobájukba?

Hivatalos közlemény.

164. sz. — A tornallyai járás szolgabirójától.

Pályázati hirdetemény.

Gömörmege tornallyai szolgabirói járásban Ragály székhellyel rendszeresített körorvosi állomásra pályázat nyitattik.

A ragályi körorvos kézi gyógyszerészartartására is feljogosítandó lévén, évi rendes fizetése lakbérrel együtt 1000 frtban lett megállapítva, ugy azonban, hogy a betegek látogatása vagy orvosi rendelvevényekért külön díjakat nem számíthat fel, csakis előfogatót és az általa kiadott gyógyszerek árát követelheti. Ezen állomást elnyerni ohajtók felhivatnak, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi február hó 25-ig alólírott szolgabirohoz adják be.

Tornallya, 1881. jan. 25.

Szontagh Zoltán. s. szolgabiró.

Szótagtalány.

A következő 20 szótagból: al, za, hor, ak, győ, ne, rod, mam, bal, vát, ri, ne, mon, re, ad, a, i, nim, a, alakítandó 8 szó, melyek értelme következő:

1. Szilárd jellem tulajdona
2. Egy nemzet — s elhunyt jelesünk neve
3. Csongrád megye egy helysége
4. Ezt nem díszetkepen mondják
5. Fonaláról híres
6. Pénzimádók bálványá
7. Ritkább nőnév
8. Szegény vadak üldözője.

A kezdőbetűk felülől lefelé, s a végbetűk folytatól alólól felfelé olvasva, Köleseynek egy mondatát adják.

A nyertes „111em“ című (irta: egy nagyvilági hölgy) művet kap.

Mult talányunk értelme:

„Postahivatal“

Helyesen megfejtették: S. Hermin, B. Margit, Györy Erzsike, Barányi Juliska, Sz. Elvira, Szökéeske, Sz. Malvin, Roth Emma, Netudtki, K. Gizella, — Vitéz Károly, B. Imre, T. Emil, Jogás, T. István, M. Gyula, K. Dénes, B-i Lajos, S. G. U. Gy. A 100 db. névjegyet nyerte M. Gyula ur.

Szerkesztői üzenetek.

B. J. Az Auspuzter megtörtént, legyen itt elégtétel gyanánt megemlítve. A feltételek elfogadhatnak?... Ugyan tudad I. hollétét, az az ember tán örökös kaszárnyavárismot kapott? se szó, se hang róla.

D. B. Kérjük a folytatását. De arra is kérjük, ne szenvedjen böbeszedésben.

A. S. Félrevezetni senki által sem engedjük magunkat. Az sem ezélünk, hogy egyesek jó híret bárki miatt is homoeskoljuk vagy bárki által bemoeskolni engedjük. Három megbízható levél egybehangozó előadására hoztuk nyilvánosra az esetet. A felvilágosítás tán fölösleges is volt, ismerjük az ottani viszonyokat.

K. L. Ha a hír forrását megközelítjük: nyilván o ságra hozzuk az „árulás“-t.

Furkós. Ismeri Imre király történetét...? A helyvett kir. postahivatal nemesen teljesített kötelességének öntudatában nem szorul védelemre

B. N. Kijelentjük önnek, hogy haszontalan tolhar ezokra terünk nines, nem volt, nem lesz.

R. H. Olvastuk és — mosolyogtunk felette. Ex officio is lehet hazudni: ámbátor a toga alól, igen kikandikál a lóláb.

P.-i. Bene! Majd garnirozva feltalaljuk.

V. J. Mihelyt időnk engedi: privatum megoldjuk a finansialis kérdéseket. Üdvözöljük!

Dr. P. B. Nyomára jöttünk a kétkulacsosságnak. Várjuk a sütetet — csak ropogós legyen.

M. K. Plagium et caetera. A camera obscuraba is betekintünk. „Addig jár a korszó a kutra — ...“

T. L. Gratias agamus. — Jönni fog. — Ismerjük akkori nevét.

Több kéziratra magánlevelünk megy.

A budai lottóban feb. 5. kihuzott számok:

42, 13, 16, 21, 62.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1881.

február hó 12-én tartott hetivásár alkalmával a gabonanemek és kapásnövények következőleg jegyeztettek:

Buza hectoliterenkint	9.—	8.80
Feles	—	8.00
Rözs	8.—	7.60
Árpa	5.25	5.—
Zab	2.30	2.15
Kukorieza	4.25	3.80
Bab	12.00	9.00
Kása	14.00	12.00
Burgonya	—	3.00
Buza métermérszánkint	10.80	10.50
Feles	—	9.50
Rözs	9.60	9.—
Árpa	6.30	6.—
Zab	5.50	5.40
Széna, kötött	—	1.80
Tak. szalma	—	0.50
Alom-szalma	—	0.35
Zsúp-szalma	—	1.10

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Pető Porubszki Pál.

Szerkesztőtárs: **Fóthi Kovács Béla.**

Nyílt tér.*)

A „Gömör-Kishont“ című lap 4-ik számában András Mór egy nyilatkozatot tesz közzé, mely nem szolgál egyébre, mint férfiatlan gyávaságának, igaztalan koholmányokkal s valótlan rágalomakkal habozására, melylyel egy részt igazolni akarja, minden szemtelenséget felülmúló eljárását a n. é. közönség előtt, másrészt pedig port hinteni a könnyen hívők szemébe, s így kimozdani, két érdemes, és a lovagiaságot ismerő segédeim nyilatkozata alól.

Hosszasan polemizálni nem akarok, csak annyit kell kijelentem, miszerint a „Gömör-Kishont“ 4-ik számában András Mór által tett közlemények — hamisak és minden valóság nélküliek, — minek igazolására mindenkor készen vagyok — s bár András Mór, minden további elégtételadásra képtelennek és méltatlannak íteltetett — s azt hiszem, teljesen és valódilag tudva az ügy állását, — a n. é. közönség által is ugyanolyannak találhatnék. — mégis késznek nyilatkozom, neki — minden férfias és lovagias elégtételt — most is megadni.

Rimaszombat, 1881. február 11.

Eszényi Géza.

*) E rovatban közlöttekért felelősséget nem vállal a Szerkesztőség.

H I R D E T É S E K.

Árverési hirdetmény.

A rimaszombati kir. Törvényszék f. é. január hó 8-ról 55 sz. p/a. kelt végzése folytán vagyonbukott jolsvai lakos Czikornyay Dániel csödtömegéhez tartozó s a jolsvai 58. 712. 791. 842. 1049. 1053. 1221. 1528. és 1569. számú telekjegyzőkönyvekben jegyzett ház, belsőség s — földbirtok fedezéséből álló, s 3795 frtra becsült — ugy szintén a ratkói 238. 311. 386. és 479 sz. telekjegyzőkönyvekben irt, ház és földbirtokból álló s 147 frtra becsült ingatlanságok, és pedig a jolsvai ingatlanok: folyó 1881. évi febr. hó 28-án, esetleg marc. hó 28-án s következő napokon, mindenkor 10 órától kezdve Jolsván a városház termében, a ratkóiak pedig folyó 1881. évi mart. hó 5-én, esetleg april hó 5-én z. u. 2 órakor Ratkón a városi teremben, 1% bánatpénz előleges letétele mellett nyilvános árverés útján fognak eladani — További feltételek addig is Madarász Soma tömeggondnok urnál Jolsván, és Nagyrőczén a kir. közjegyzői irodában megtudhatók.

Kelt Nagyrőczén, 1881. február hó 8-án.

1—3 **Ferdinandy János,** kir. közjegyző.

A „Gömörmegei nép- és iparbank“

évi rendes-közgyűlését folyó év február hó 25-ik napján d. e. 9 órakor tartandja Rimaszombatban, a „Három Rózsa“ című vendéglő nagy termében, melyre a t. ez. részvényes tagok tisztelettel meghivatnak. — Rimaszombat, 1881. február 9-én.

1—2

Az igazgatóság.

Haszonbéri hirdetés.

Biró Pál urnak Simonyiban fekvő s 305 osztályozott holdat tevő — belsőség, szántóföld és rét birtoka — az ahoz tartozó kényelmes lakóház gazdasági épületek s a regale-jövedelemmel együtt folyó 1881. évi szent Mihály napjától kezdve több évekre haszonbérbe kiadó.

A feltételek iránt bővebb értesítést ad **Molnár József** ügyvéd Rimaszombatban.

2—3